

ارزیابی تعطیلات آخر هفته

مزیت تعطیلی آخر هفته ی جمعه و شنبه در مقایسه

با تعطیلی پنجشنبه و جمعه در کشور

- نام پژوهش: ارزیابی تعطیلات آخر هفته: مزیت تعطیلی آخر هفته ی جمعه و شنبه در مقایسه با تعطیلی پنجشنبه و جمعه در کشور
- تهیه شده: واحد پژوهش و بررسی های اقتصادی
- انتشارات: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان
- تاریخ انتشار: شهریورماه ۱۴۰۲
- صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان
- کد شناسایی: ۱۱۱۱۰۲۰۳۳۱

●● مقدمه

گزارش حاضر در سه بخش تهیه شده است. بخش اول به تحلیل افزایش تعطیلات آخر هفته به دو روز اختصاص دارد. در این بخش سعی شده است که ابتدا تعطیلات ایران در مقایسه با سایر کشورها ترسیم شود و سپس دیدگاه های متفاوت در خصوص کاهش ساعات کاری طی هفته بیان شود. مطابق با اطلاعات گردآوری شده تعداد تعطیلات آخر هفته و مناسبتی سایر کشورها بیشتر از ایران است. در حالی که تعطیلات در اکثر کشورهای جهان بین ۱۱۰ تا ۱۲۹ روز است اما این تعداد در ایران با احتساب ۲۶ روز تعطیلی رسمی و ۵۲ روز تعطیلی روز جمعه ۷۸ روز می شود. حتی اگر پنجشنبه های نیمه تعطیل هم به این تعداد اضافه شود، کل تعطیلات ایران به ۱۰۴ روز می رسد، بنابراین در صورت دو روزه شدن تعطیلی آخر هفته، مجموع تعطیلات در ایران به ۱۲۵ روز خواهد رسید که در این صورت باز هم از تعطیلات بسیاری از کشورها کمتر است. همچنین از آن جا که مطابق با مطالعات انجام شده کاهش ساعات کاری سبب افزایش بهره وری و خلاقیت و نوآوری نیروی کار می شود که بر رشد و توسعه اقتصادی اثر مثبت دارد و از طرفی این کاهش تعداد روز کاری سبب فراهم آوردن اوقات فراغت برای اختصاص زمان بیشتر به خانواده و تقویت بنیان خانواده و همچنین مشارکت بیشتر در فرایض عبادی از جمله نماز جمعه می شود.

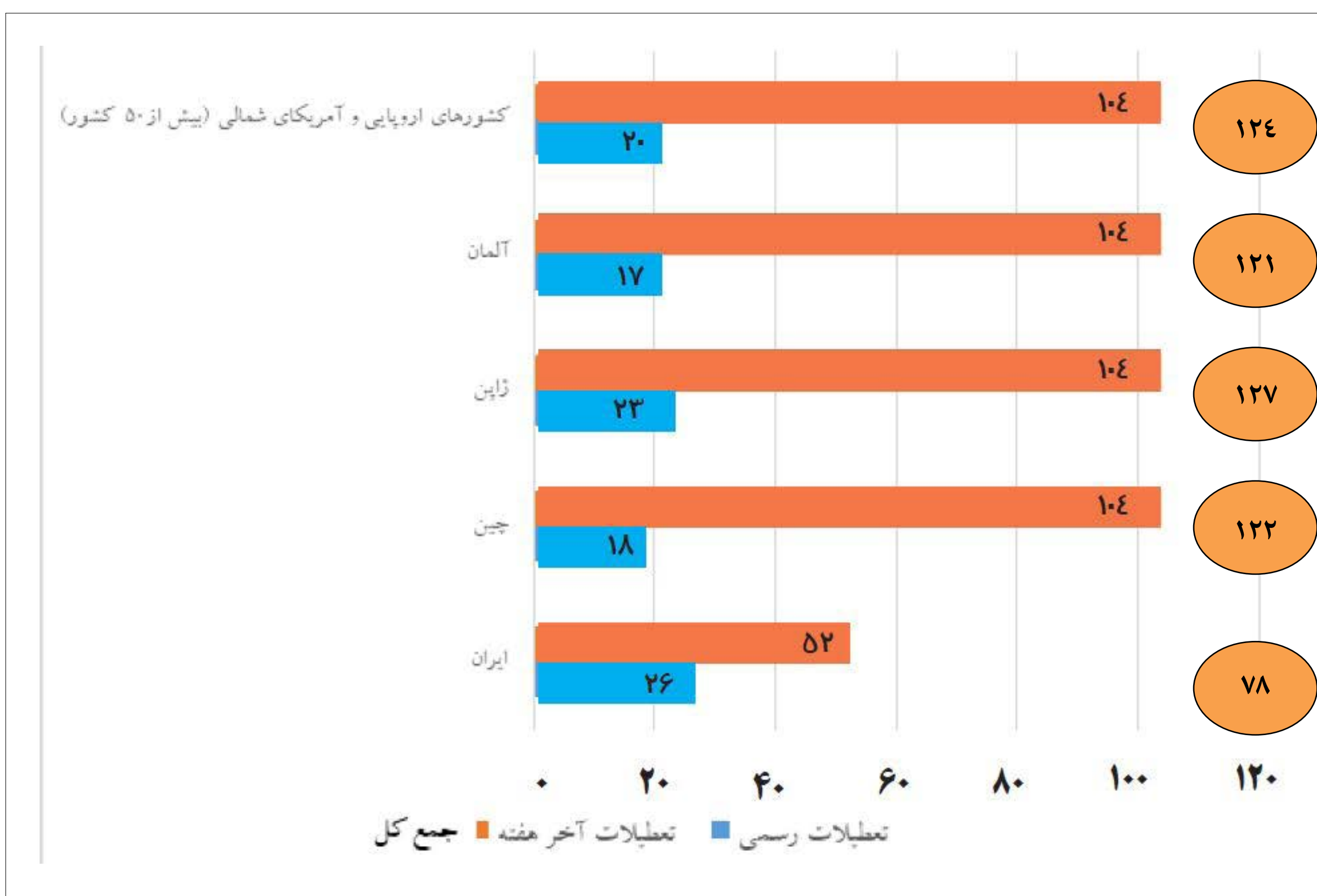
از طرفی این نگرانی وجود دارد که اگر تعطیلی دو روز آخر هفته مطابق با تعطیلات جهانی نباشد سبب ایجاد وقفه ۴ روزه در ارتباط با دنیا می شود که تولید و در نهایت تجارت کشور را با معضل مواجه می کند. بر این اساس بخش دوم گزارش به مقایسه تعطیلی روز پنجشنبه در مقایسه با تعطیلی شنبه اختصاص دارد.

تعطیلی روز پنجشنبه با توجه به تعطیلی شنبه و یکشنبه در اغلب کشورهای جهان، مراودات بین المللی کشور را برای ۴ روز متوالی مختل می کند. روندی که ۱۵ سال پیش عمده کشورهای اسلامی و کشورهای

حوزه خلیج فارس را بر آن داشت تا برای کاهش زیان اقتصادی ناشی از این موضوع و بهره‌مندی بیشتر از تعاملات بین‌المللی در تصمیمی واحد روزهای تعطیل پایان هفته خود را از «پنجشنبه و جمعه» به «جمعه و شنبه» تغییر دهند؛ بر همین اساس اتخاذ تصمیمی که تعطیلات آخر هفته ایران را با اغلب کشورهای دنیا هماهنگ کند، اقدامی ضروری است.

بر اساس اظهار نظر اکثر اقتصاددانان، کارشناسان و فعالین اقتصادی، تعطیلی روز شنبه بهترین انتخاب است تا یک روز به عنوان تعطیلی مشترک بین تجار در سطح بین‌الملل در نظر گرفته شود تا ۴ روز قطع مراودات تجاری بین‌المللی به ۳ روز تقلیل یابد (تعطیلی بسیاری از کشورها که ایران با آنها مراودات تجاری دارد شنبه و یکشنبه است). در صورتی که پنجشنبه و جمعه در ایران تعطیل اعلام شود ارتباطات اداری مانند امور بانکی، گمرکی و ... با اختلال مواجه می‌شود. لذا از حیث منافع اقتصادی، گزینه مطلوب‌تر این است که به جای پنجشنبه‌ها، روزهای شنبه تعطیل شود که حداقل بر روابط تجاری و مالی بین فعالان اقتصادی و بانک‌ها و مؤسسات تجاری ایران با دیگر کشورها اثر مثبت داشته باشد. بسیاری از فعالان تجاری، دانشگاهیان و پژوهشگران به خصوص آن‌هایی که در حوزه تجارت بین‌الملل فعالیت دارند از این که چهار روز تعطیلی در حوزه تجارت خارجی اختلال ایجاد می‌کند گلایه دارند، لذا اگر بتوان یک روز آن را به چرخه فعالیت برگرداند، اثر مثبتی بر روابط تجاری و اقتصاد کشور خواهد داشت. با توجه به تحریم‌های ظالمانه بین‌المللی علیه ایران که سبب کاهش تجارت به ویژه صادرات ایران به سایر کشورها شده است انتخاب روز پنجشنبه به عنوان روز تعطیل آخر هفته نیز به صورت خودتحریمی عمل می‌کند و کاهش تجارت بین‌الملل را در پی خواهد داشت. در این گزارش تلاش بر آن است تا مزایای تعطیلی دو روزه جمعه و شنبه در مقایسه با تعطیلی دو روزه پنجشنبه و جمعه مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

منبع: www.borna.news

بخش سوم این گزارش به بررسی نقش تعداد روز تعطیلات آخر هفته و تأثیر آن بر پارامترهای اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. در این بخش با بهره‌گیری از روش دلفی شاخص‌های تأثیرپذیر شناسایی و با استناد به روش AHP رتبه‌بندی شد. نتایج به دست آمده نشان داد وجود دو روز تعطیلات در هفته در مقایسه با یک روز تعطیلات بسیار اثربخش‌تر است. همچنین مطابق با نتایج به دست آمده تعطیلات آخر هفته در رتبه اول استفاده از ظرفیت‌های بالقوه گردشگری استان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، در رتبه دوم بیشترین تأثیر روی شاخص افزایش کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی و در رتبه سوم رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌باشد و رتبه‌های چهارم صرفه‌جویی در هزینه‌های دولتی می‌باشد که بیشترین تأثیر را از وجود دو روز تعطیلات می‌گیرد. در رتبه‌های پنجم تا هشتم شاخص‌های رونق کسب و کارهای بین‌المللی، ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم، صرفه‌جویی در مصرف انرژی و کاهش آلودگی هوا و هزینه‌های مربوط به آن می‌باشد.

●● بخش اول: ساماندهی تعطیلات آخر هفته

در تقویم همه کشورهای جهان، تعطیلات رسمی از مجموع تعطیلی آخر هفته و تعطیلی مناسبتی تشکیل می‌شود. در ایران روزهای تعطیل مناسبتی از خیلی از کشورها بیشتر است، اما تعطیلی آخر هفته کشور کمتر از سایر کشورها است و در بسیاری از کشورها با احتساب تعطیلات دو روزه آخر هفته در مجموع تعطیلات این کشورها در طول یک سال بیشتر از کشور ماست. در اغلب کشورهای اروپایی و آمریکایی، روزهای کاری هفته از دوشنبه تا جمعه یا شنبه است و روز پایانی هفته یا دو روز پایانی هفته به اوقات فراغت و انجام کارهای شخصی اختصاص پیدا می‌کند، در کشورهای عربی حوزه خلیج فارس جمعه و شنبه دو روز تعطیلی آخر است.

«تعداد تعطیلات آخر هفته و مناسبتی در اکثر کشورهای جهان بین ۱۱۰ تا ۱۲۹ روز است اما این تعداد در ایران با احتساب ۲۶ روز تعطیلی رسمی و ۵۲ روز تعطیلی روز جمعه ۷۸ روز می‌شود. حتی اگر پنجشنبه‌های نیمه تعطیل هم به این تعداد اضافه شود، کل تعطیلات ایران به ۱۰۴ روز می‌رسد، بنابراین در صورت دو روزه شدن تعطیلی آخر هفته، مجموع تعطیلات در ایران به ۱۲۵ روز خواهد رسید که در این صورت باز هم از تعطیلات بسیاری از کشورها کمتر است.»

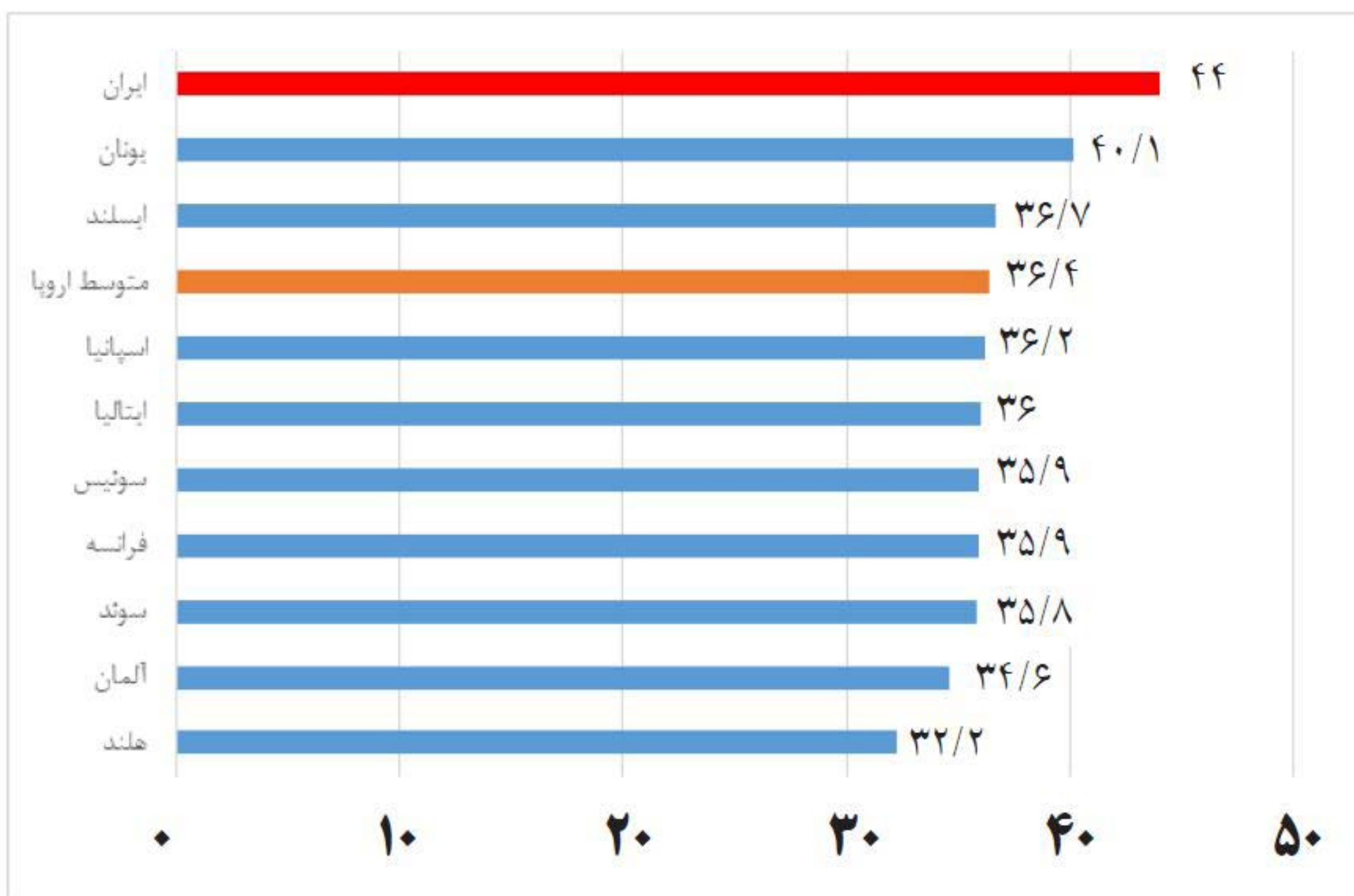
بر اساس تحقیقات انجام شده روی ۱۱۴ کشور، ۱۰۲ کشور، دو روز تعطیلی هفتگی در تقویم رسمی خود داشته‌اند که برای اکثر کشورها، روزهای شنبه و یکشنبه و برای کشورهای مسلمان، روزهای جمعه و شنبه است. نمودار (۱) روزهای تعطیل را در ایران با سایر کشورها مقایسه می‌نماید.

ایران تنها کشورهای مسلمانی است که فقط یک روز تعطیلی آخر هفته دارد. کارکنان ایرانی تقریباً یک ماه کمتر از میانگین جهانی به تعطیلات می‌روند. اثرات مثبت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بسط تعطیلات پایان هفته به حدی است که برخی از کشورهای توسعه یافته در سال‌های اخیر به فکر سه روزه کردن تعطیلات پایان هفته هستند.

● معایب و مزایای دو روز تعطیل آخر هفته در مقایسه با یک روز (جمعه‌ها)

روانشناسان حوزه کار معتقدند تعطیلات دو روزه سبب می‌شود مسائل شخصی و بنیان خانواده قوام

منبع: iran.ahk.de

مضاعف پیدا کند. همچنین محققان ایسلندی پس از بهبود بهره‌وری و گزارش احساس فرسودگی کمتر توسط کارگران، آزمایشات هفته‌های کاری کوتاه‌تر را «موفقیت چشمگیر» نامیدند. نمودار (۲) میانگین ساعات کار هفتگی برای گروه سنی ۲۰ الی ۶۴ سال در گروه شغل‌های اصلی در مقایسه با ایران نشان می‌دهد. با توجه به سطح توسعه‌یافتگی کشورها این نتیجه به دست می‌آید که صرفاً ساعات کار زیاد نمی‌تواند منجر به دستیابی به مسیرهای بالاتر توسعه شود.

نگاه به تجربه سایر کشورها نیز نشان می‌دهد که طی دهه‌های اخیر «فراغت بیشتر» جایگزین «کار بیشتر» شده است، اما این تغییر لزوماً به معنای کاهش بازده کارکنان نیست، چرا که پژوهش‌های حوزه روانشناسی و آرگونومی کار نشان داد که نیروی فزاینده ناشی از بهبود سبک زندگی به راحتی می‌تواند خلاء ناشی از کم شدن ساعات کاری را جبران کند. در یک جمع‌بندی می‌توان مزایای ناشی از تعطیلات دو روز آخر هفته در قیاس با یک روز را به شرح زیر بیان نمود:

● ارتقاء سلامت روحی و جسمی مردم

با افزایش تعطیلات بهتر می‌توانند زمان استراحت، امور خانواده و تفریح را مجزا و به این دو مقوله پردازند. و در این دو روز با طمانینه بیشتر به تفریح و گردشگری حتی المقدور استانی پردازند. با افزایش تعطیلات به دو روز در پایان هفته، خانواده‌ها بهتر می‌توانند زمان خود را به تفریح، استراحت و امور خانواده اختصاص داده و با آزادی عمل، اوقات فراغت خود را در جهت آرامش صرف کنند.

کارشناسان همچنین عقیده دارند که اصلاح الگوی پراکنش تعطیلات بر مبنای الگوی جهانی اثرمعداری بر سلامت فردی و اجتماعی و بهبود سبک زندگی خواهد داشت (دنیای اقتصاد، ۱۳۹۸/۰۲/۲۹). ایجاد شادی و نشاط مضاعف در خانواده‌ها، رسیدگی بیشتر به امور مختلف زندگی، تقویت روحیه کاری در

میان کارمندان از دیگر مزایای دو روز تعطیلی آخر هفته تلقی می‌شود. افزون بر این دو روزه شدن تعطیلات می‌تواند تغییری مهم برای کاهش مشکلات ناشی از سفر، آلودگی هوا و ترافیک باشد. افزایش بازدهی و خلاقیت کارکنان مزیت دیگر افزایش تعطیلات آخر هفته، تاثیرات ملموس آن در عملکرد کارکنان است. این ادعا در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته اثبات شده است و به همین دلیل برخی از آن‌ها برنامه تعطیلات سه‌روزه آخر هفته را دنبال می‌کنند. البته این نتایج فقط در کشورهای توسعه یافته حاصل نشده و در کشورهای منطقه نیز مصداق دارد از جمله گزارش «عربین بیزینس» که از برنامه اماراتی‌ها برای افزایش تعطیلات آخر هفته به سه روز حکایت دارد. بررسی این طرح نشان داده که در صورت اجرایی شدن، نتایج قابل توجهی حاصل خواهد شد:

- افزایش ۸۱ درصدی ارتباطات سازنده بین کارکنان
- افزایش ۶۱ درصدی میزان ارائه خدمات دولت الکترونیکی خارج از ساعات رسمی کار
- افزایش ۷۴ درصدی نرخ حضور در محل کار
- افزایش ۷۶ درصدی نوآوری و خلاقیت
- کاهش ۴۶ درصدی نرخ مرخصی استعلاجی گرفتن

همچنین استفاده مناسب از تعطیلات آخر هفته مانند استراحت، مطالعه و مسافرت موجب ارتقا بهره‌وری نیروی انسانی می‌شود. از آن جا که معمولاً روز اول تعطیلات آخر هفته به خرید شهروندان از سوپرمارکت و رستوران‌ها دارد گردش مالی رخ داده سبب رونق این بخش‌ها می‌شود. براساس مطالعات انجام شده میزان بهره‌وری کشورها با ساعت کار نسبت معکوس دارد و افزایش بهره‌وری نیروی کار با افزایش تعطیلات رابطه مستقیمی دارد به این معنی که هر چقدر تعطیلات یک کشور کمتر باشد بهره‌وری نیروی کار آن کشور پایین‌تر است و متقابلاً هرچه بر میزان تعطیلات آخر هفته آن افزوده شود بهره‌وری کار نیز عملکرد بهتر با بهره‌وری بیشتری خواهد داشت.

● افزایش کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی

بعد از دو روز تعطیلی و تفریحات سالم در کنار خانواده و ... کارمندان و تمام اقشار مختلف با روحیه بهتر و شاداب‌تر در محل کار حاضر و به ایفای وظایف محوله با کارایی بهتر و بیشتر از قبل می‌پردازند و راندمان کار نیز بالا می‌رود. به عبارتی تأثیر تعطیلات بر اقتصاد یک کشور نه تنها به تعداد این تعطیلات، بلکه به نحوه توزیع تعطیلات، ساختار اقتصادی و عادات فرهنگی مرسوم در یک کشور نیز بستگی دارد. کارکنان در بازگشت از تعطیلات کارایی بیشتری از خود نشان می‌دهند.

● هماهنگی با تعطیلات کشورهای دیگر و رونق کسب‌وکارهای بین‌المللی

با توجه به تعطیلات اکثر کشورهای همسایه و کشورهای اروپایی و عدم تطابق تعطیلات کشور با سایر کشورها به‌خصوص کشورهای اروپایی، تعطیلی دوازده آخر هفته (جمعه و شنبه) می‌تواند در جهت هماهنگی روزهای کاری با سایر کشورها و ارتقاء پارامترهای اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی مفید باشد.

●● استفاده از ظرفیت‌های بالقوه گردشگری استانی

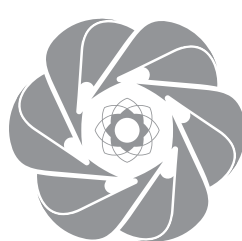
تعطیلات دو روزه آخر هفته برای شهرهایی مانند اصفهان، شیراز، یزد و سایر استانها با ظرفیت جذب گردشگر اهمیت ویژه دارد، چون رونق گردشگری و فروش صنایع دستی را به همراه خواهد داشت. در حال حاضر با تعطیلی یک‌روزه پایان هفته در کشور، فرصتی برای گردشگری استانی وجود ندارد. به عبارتی خانواده‌ها برای سفرهای درون استانی، نیاز به حداقل یک‌شب اقامت در مقصد گردشگری خود دارند که در صورت تصویب تعطیلات دو روزه آخر هفته، پتانسیل افزایش درآمدهای گردشگری مقاصد محلی و روستایی استانی وجود دارد. به عبارتی با توجه به قدرت خرید اقشار مختلف جامعه، بایستی امکانات سفرهای ارزان‌تر که یکی از آن سفرهای درون استانی با زمان اقامت حداقلی است، فراهم شود که یکی از الزامات آن تعطیلی دو روز در پایان هفته است. بر اساس جدیدترین آمار شورای جهانی سفر و گردشگری، سهم صنعت گردشگری از کل اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۲ نیز ۳۹/۲ درصد افزایش یافته و به ۴/۶ درصد از کل اقتصاد ایران رسیده است. به همین ترتیب ارزش این صنعت در ایران بالغ بر ۴۵۴ هزار میلیارد تومان شده که نسبت به ارزش ۴۹۹ هزار میلیارد تومانی این صنعت پیش از شیوع کرونا یعنی در سال ۲۰۱۹ فاصله چندانی ندارد. این مقدار فاصله قابل توجهی با ظرفیت‌های بالقوه گردشگری در اقتصاد کشور دارد. افزایش تعداد و تعطیلات چندروزه، سبب رونق بخش گردشگری و توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌شود. ساماندهی تعطیلات سبب انتخاب مقاصد متنوع‌تری توسط خانواده‌ها خواهد شد. افزایش تعطیلات چند روزه علاوه بر تمرکز مکانی، تمرکز زمانی سفرها را نیز از بین می‌برد و ظرفیت بالقوه این بخش را فعال می‌کند.

●● رونق بخشی گردشگری به مناطق کمتر توسعه‌یافته

افزایش تعطیلات چند روزه آخر هفته، سبب رونق بخش گردشگری و توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌شود. به این دلیل که ساماندهی تعطیلات سبب انتخاب مقاصد متنوع‌تری توسط خانواده‌ها خواهد شد. افزایش تعطیلات چندروزه علاوه بر تمرکز مکانی، تمرکز زمانی سفرها را نیز از بین می‌برد و ظرفیت بالقوه این بخش را فعال می‌کند. به عبارتی با تعطیلی دو روز در پایان هفته، مقاصد محلی و روستایی بیشتر انتخاب‌شده و حتی با وجود عدم اقامت در این مقاصد، درآمدهای جانبی دیگری برای آن‌ها خواهد داشت که می‌تواند با رونق این جوامع، از مهاجرت‌های ساکنین روستا به شهر، بیکاری روستایی و فقر جلوگیری کند و ارزش‌افزوده بخش خدمات که امروزه یکی از درآمدهای رو به افزایش کشورهای توسعه‌یافته است را در کشور ارتقا دهد.

●● کاهش آلودگی هوا و هزینه‌های مربوط به آن

آمارها و گزارش‌های سازمان محیط‌زیست نشان می‌دهد که در شهرهای صنعتی با تجمع آلودگی هوا در روزهای پایانی هفته میزان آلودگی به حداکثر می‌رسد. مدت زمان فرآیند «خود پالاندگی» هوا بیش از ۴۸ ساعت برآورد شده است. در روزهای تعطیل غلظت کربن مونواکسید تا ۳۰ درصد و غلظت ذرات معلق در هوا تا ۳۶ درصد کاهش می‌یابد. این در حالی است که در تعطیلات دوروزه

کاهش غلظت ذرات آلاینده و بروز پدیده خود آلاینده‌گی تأثیر فزاینده‌تری بر کاهش آلودگی هوا خواهد داشت (دنیای اقتصاد، ۱۳۹۸/۰۵/۲۶).

آمارها و گزارش‌های سازمان محیط‌زیست نشان می‌دهد که در شهرهای صنعتی با تجمع آلودگی هوا در روزهای پایانی هفته میزان آلودگی به حداکثر می‌رسد. مدت زمان فرآیند «خود آلاینده‌گی» هوا بیش از ۴۸ ساعت برآورد شده است. در روزهای تعطیل غلظت کربن مونواکسید تا ۳۰ درصد و غلظت ذرات معلق در هوا تا ۳۶ درصد کاهش می‌یابد. این در حالی است که در تعطیلات دوروزه کاهش غلظت ذرات آلاینده و بروز پدیده خود آلاینده‌گی تأثیر فزاینده‌تری بر کاهش آلودگی هوا خواهد داشت. بر اساس نتایج پژوهش محققان دانشگاه تهران، سهم هزینه خارجی چهار آلاینده CO، SO₂، PM و Nox در شهر تهران، سالانه حدود ۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

● صرفه‌جویی در مصرف انرژی

این تعطیلی بر حوزه مصرف انرژی نیز اثر دارد و می‌تواند صرفه‌جویی‌هایی را در این حوزه ایجاد کند. با تعطیلی دو روز پایان هفته، علاوه بر عدم استفاده از آب، برق و گاز در محل کار، در مصرف سوخت نیز صرفه‌جویی شده که خود می‌تواند در کاهش آلودگی هوا اثرگذار باشد. روندی که سبب می‌شود دولت از تصمیمات موقتی چون تغییر ساعات کار ادارات در فصل گرما یا سرما یا در روزهای آلودگی هوا خودداری کند. از دیگر سو یکی از دلایل مهم در تعطیلی دو روز آخر هفته در کشورهای پیشرفته و کلان شهرها صرفه‌جویی انرژی است. در حال حاضر روزهای پنجشنبه در کشور به عنوان یک روز نیمه تعطیل محسوب می‌شود و همین امر باعث می‌شود از هزینه‌های کامل یک روز کاری مانند ترافیک و مصرف انرژی برخوردار باشد. در صورتی که اگر با الگوی مشخص و تعیین شده گام برداشته شود این امر در حوزه ترافیک، آلودگی و نیز مصرف انرژی می‌تواند موثر و نقش‌آفرین باشد.

بنابر آمارهای اداره توزیع برق استان هرمزگان تعطیلات ۳ ماهه ادارات دولتی در این استان در فصل تابستان ۵۰ مگاوات صرفه‌جویی در مصرف برق به همراه داشته است. با فرض پراکندگی دستگاه‌های اجرایی متناسب با سهم هر استان از جمعیت، تعطیلی روزهای پنجشنبه سبب صرفه‌جویی در حدود ۱۲ گیگاواتی در مصرف برق خواهد شد.

برای اجرای موفق طرح دو روز تعطیلات آخر هفته نکات زیر باید در نظر گرفته شود:

- با توجه به ارتباط با عربستان، بلوک شرق و غرب و اقداماتی که دولت برای افزایش ارتباط با کشورهای دیگر انجام می‌دهد، لازم است تا با سایر کشورها هماهنگ بوده و روزهای تعطیل مشترک باشد و به جای پنج‌شنبه‌ها، شنبه‌ها تعطیل باشد. در غیر این صورت با تعطیلی پنج‌شنبه‌ها در عمل ۴ روز با کل دنیا از لحاظ تجاری قطع ارتباط می‌شود.
- ساعات کاری در سایر روزها به نحوی بسط یابد که تعداد کل ساعات کاری هفتگی کارکنان به مرز قانونی ۴۴ ساعت در هفته برسد.
- در یک بازه زمانی سه ماهه به صورت آزمایشی طرح اجرا شده و سپس بازخوردهای آن به دقت مورد بررسی قرار گرفته و برای نهایی شدن آن برنامه‌ریزی‌های اساسی انجام شود.

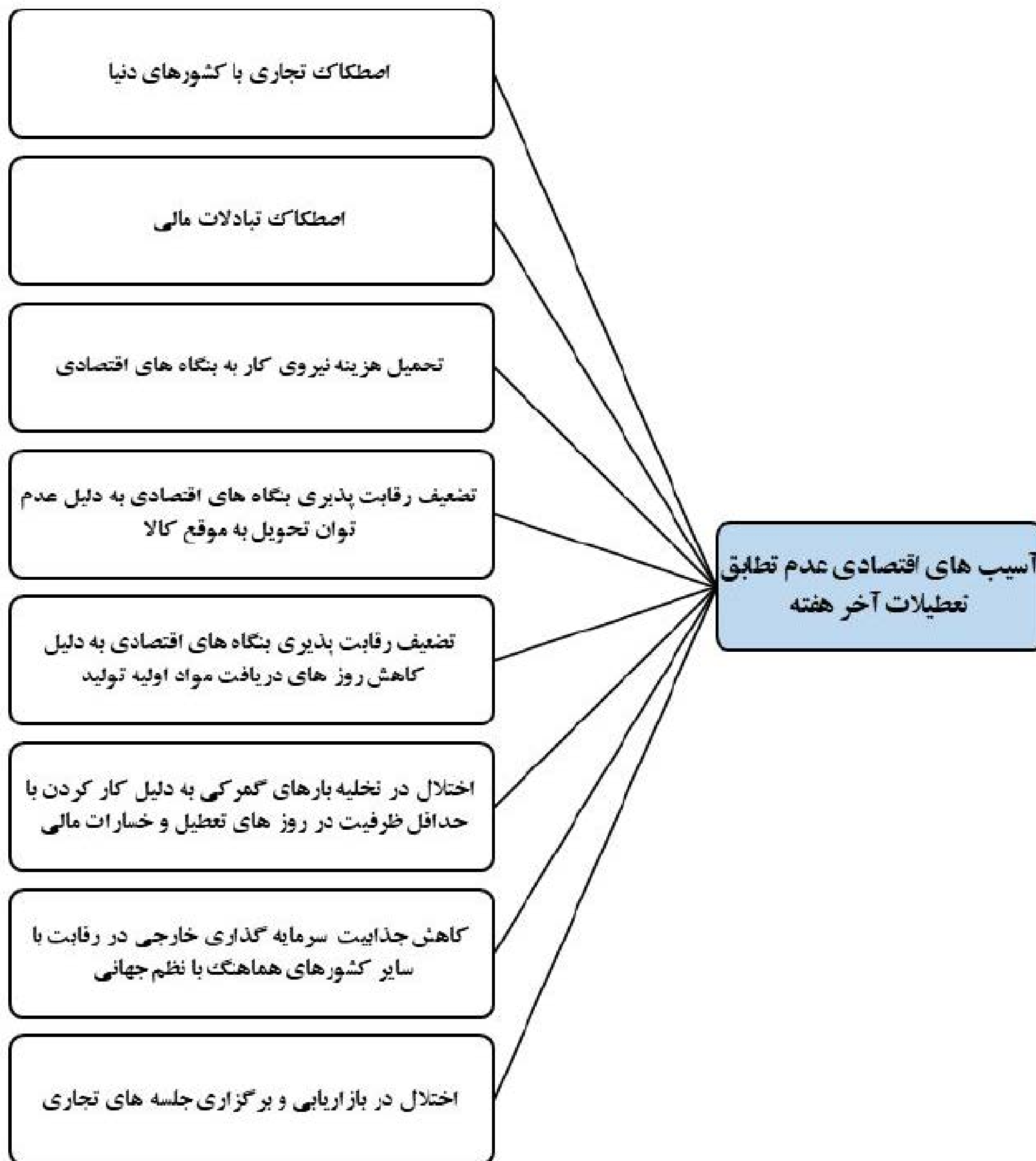
● جدول ۱. مقایسه روزهای تعطیل آخر هفته ایران

روزهای تعطیل	کشورهای مسلمان	کشورهای غیرمسلمان
جمعه و شنبه	کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، عمان، بحرین، کویت، قطر، مصر، الجزایر، عراق، اردن، لیبی، افغانستان، مالزی، بنگلادش، مالدیو، نیجریه، فلسطین	-
پنجشنبه و جمعه	-	-
شنبه و یکشنبه	لبنان، تونس، ترکیه، آذربایجان، اندونزی، پاکستان، برونئی، مراکش	اکثر کشورهای آمریکایی و اروپایی، روسیه، آمریکا، چین، هند، کانادا، استرالیا، تایوان، تایلند، کره جنوبی، برزیل

●● بخش دوم: تحلیل انتخاب تعطیلات آخر هفته (شنبه و یکشنبه در مقایسه با پنجشنبه و جمعه)

انتخاب روزهای تعطیل در انتهای هفته از مسائل چالش برانگیز برای کشورهای است که در مسیر دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی تلاش دارند تا خود را با اقتصاد جهانی تطبیق دهند و از مزایای دستیابی به بازارهای جهانی بهره‌مند شوند. اکثر کشورهای مسلمان که در گذشته دو روز پنجشنبه و جمعه را به‌عنوان تعطیلات هفتگی خود انتخاب کرده بودند، تعطیلی پنجشنبه را به شنبه منتقل کرده‌اند، از جمله کشورهای عربی حوزه خلیج فارس که در هفته ۲ روز پنجشنبه و جمعه تعطیل بودند، در نشست سران کشورهای حاشیه خلیج فارس در سال ۲۰۰۸ تصمیم به تغییر تعطیلات پایان هفته خود گرفتند و در یک دوره پنج‌ساله، روز شنبه جایگزین تعطیلی پنجشنبه شد. افغانستان نیز جزء آخرین کشورهای مسلمان بوده که روز شنبه را جایگزین تعطیلی پنجشنبه کرده‌است. برای ساماندهی تعطیلات باید با دیدی وسیع‌تر گام برداشت. بنابراین برای کاستن از هزینه افزایش تعطیلات رسمی کشور باید تعطیلات را حتی‌المقدور برحسب مبادلات بین‌المللی یکسان‌سازی کنیم. بنابراین تصمیم کشورهای مسلمان مبنی بر تغییر تعطیلات به جمعه و شنبه عقلانی بوده است و گامی مثبت در جهت ارتقای تعاملات اقتصادی با سایر کشورهاست. بر این اساس در سال ۱۹۹۸ در همایش کشورهای اسلامی، توافق شد که کشورهای اسلامی به جای پنجشنبه، شنبه‌ها را به‌عنوان تعطیلی آخر هفته خود اعلام کنند. بنابراین کشورهای اسلامی غیر از ایران و سوریه، تعطیلات آخر هفته خود را به جمعه و شنبه تغییر دادند. در جدول زیر تعطیلات آخر هفته کشورها به لحاظ تنوع روز تعطیل نشان داده شده است: در ادامه به تجربه و نظرات سازمان‌های بین‌المللی و افراد خبره در کشورهایی که در مورد تعطیلی آخر هفته با چالش تصمیم‌گیری مواجه بودند اشاره می‌شود. یافته‌های OECD (سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه) در رابطه با نحوه توزیع تعطیلات در بین کشورهای اروپایی در سال ۲۰۱۴ حاکی از این بوده که در میان کشورهایی که بیشترین حجم از مبادلات را دارند یکسان‌سازی تعطیلات تقویم سبب صرفه‌جویی در هزینه تعطیلات خواهد شد.

● شکل ۱. مهم ترین آسیب های اقتصادی تعطیلی پنجشنبه به جای شنبه در آخر هفته

مجری: واحد پژوهش و بررسی های اقتصادی

در نشست سران کشورهای عربی حوزه خلیج فارس مقرر شد که این کشورها با یک روز تغییر، تعطیلات پایان هفته خود را به دو روز افزایش دهند. پس از عمان، در آغاز ماه جولای ۲۰۱۳، عربستان آخرین کشور عربی بود که این تغییرات را در تقویم کاری خود اعمال کرد. در کنار تطبیق با تقویم جهانی، یکی از مهم ترین دلایل مقامات سعودی و کشورهای حوزه خلیج فارس برای تغییر زمان تعطیلات پایان هفته ایجاد سهولت برای سرمایه گذاران در بازار چند هزار میلیارد دلاری این کشورها بود. مطابق با گزارش اکونومیست، ابلاغ این حکم در زمان مناسبی از سال ۲۰۱۳ در کشور عربستان (پیش از تعطیلات ماه رمضان) باعث شد اصطکاک ناشی از عدم تطابق سریع جامعه با این امر به حداقل برسد (دنیای اقتصاد، ۱۳۹۵/۰۲/۰۲).

یکی از اهداف تغییر روزهای تعطیل هفته در امارات، جذابیت بیشتر اقتصاد جهت جذب سرمایه گذاری و استعدادهای خارجی خصوصاً در راستای رقابت اقتصادی فزاینده با عربستان سعودی ذکر شده است. هم چنین بهره مندی بخش مالی از امکان پرداخت همزمان با بازارهای توسعه یافته و منتفع شدن صنعت گردشگری از این تغییر از دیگر دلایل تأکید بر تعطیلی شنبه ها به جای پنجشنبه هاست. مونیکا مالیک، اقتصاددان در بانک تجاری ابوظبی نیز پیروی شرکت های بخش خصوصی در امارات از

تعطیلات آخر هفته شنبه تا یکشنبه در کنار سایر اصلاحات زمینه‌ساز «توسعه معنادار» در این کشور شده است. محمد حلبی، مدیر ارشد سیاستی-اجرایی امارات و یکی از بنیانگذاران Triangle در رابطه با مزایای تغییر روزهای کاری امارات این‌گونه بیان نمود که در سطح اقتصادی، امارات متحده عربی در هماهنگی روزهای تعطیل خود با اکثر بازارهای جهانی سود زیادی برده است. روزهای کاری متفاوت سبب عدم تطبیق در پیگیری کارهای اداری می‌شود که منجر به اصطکاک در بازار و عدم هماهنگی بین شرکای تجاری می‌شود و اساساً مانعی برای رشد بازرگانی است. وی اشاره دارد که کشورها تا زمانی که نقش پررنگ و سهم عمده‌ای در اقتصاد جهانی ندارند، باید با معیارهای عملکرد سایر کشورها به عنوان بازیگران عمده اقتصاد جهانی هماهنگ شوند و گرنه متحمل هزینه می‌شوند. حلبی توضیح داد که این انتخاب کشورهاست که چه روزی را در هفته تعطیل اعلام کنند ولی عقلانی نیست زمانی که بخش بزرگی از بازار جهانی در حال فعالیت است یک کشور این فرصت را از دست بدهد. همچنین این مدیر ارشد به میزان درهم تنیدگی امارات متحده عربی با اقتصاد جهانی، از منظر تجاری و مالی، و چشم‌انداز این کشور در ده سال آینده اشاره دارد و بیان می‌کند در بلندمدت، امارات به یکپارچگی بیشتر با بازار جهانی برای حفظ توسعه اقتصادی نیاز دارد که تطبیق روزهای تعطیل اولین گام آن است.

بنابراین در یک جمع بندی از آن چه بیان شد و تجربه سایر کشورها به ویژه امارات اهمیت انتخاب شنبه به جای پنجشنبه را به عنوان روز تعطیل دوچندان می‌نماید به طوری که در بعد اقتصاد بین‌المللی و پیگیری امور مرتبط با بازرگانی بسیار تأثیرگذار است. با این جایگزینی به نوعی هماهنگی کشور با سایر کشورها به ویژه شرکای عمده تجاری افزایش می‌یابد چرا که عملاً با اختلاف در روزهای تعطیل نوعی وقفه به ناچار در ارتباط فعالان اقتصادی ایران و جهان به وجود می‌آید که در نتیجه آن، بازرگانان و تولیدکنندگان داخلی را متضرر می‌کند و هم نقل و انتقالات و دادوستدها با تأخیر انجام می‌شود. با توجه به مطالب پیش گفته، می‌توان مهمترین آسیب‌های اقتصادی ناشی از عدم تطابق تعطیلی آخر هفته با کشورهای دنیا (یعنی تعطیلی پنجشنبه به جای شنبه) را به صورت زیر خلاصه کرد:

● **تحمیل هزینه اضافی نیروی کار شاغل در بخش تجارت به بنگاه‌های اقتصادی**

همان‌طور که در بخش قبل اشاره شد، در صورت تعطیلی پنجشنبه و جمعه در آخر هفته، با کشورهایی که دو روز شنبه و یکشنبه را به عنوان تعطیلی رسمی آخر هفته خود اعلام کرده اند، فقط سه روز کاری می‌توان ارتباط اداری داشت و چهار روز کاری این ارتباط قطع می‌شود. همچنین با کشورهایی که جمعه و شنبه را به عنوان روزهای تعطیل آخر هفته اعلام کرده اند، چهار روز کاری می‌توان با بازارهای جهانی ارتباط داشت و سه روز کاری این ارتباط اداری قطع می‌شود. از این رو با توجه به آن که در روزهایی که در خارج از کشور تعطیل ولی در کشور تعطیل نمی‌باشد سبب کاهش تجارت با سایر کشورها می‌شود بنابراین زمینه برای تجارت محصولات تولیدی شرکت های داخلی کاهش می‌یابد. از این رو واحدهای اقتصادی نمی‌توانند با ظرفیت کامل خود کار کنند و هزینه ی نیروی کار فعال در این واحدها به بنگاه تحمیل می‌شود. به عنوان مثال در کشورهایی که جمعه و شنبه تعطیل است، در صورت تعطیلی پنجشنبه و جمعه، هزینه نیروی کار در واحدهای مذکور در روز شنبه به بنگاه

● جدول ۲. هزینه تحمیلی نیروی کار بابت تعطیلی پنجشنبه به جای شنبه

تعداد روز	دستمزد روزانه نیروی کار	هزینه تحمیل شده به ازای هر نفر نیروی کار	هزینه تحمیلی هفتگی هر نفر نیروی کار (تومان)
۱	۱۷۶,۹۴۲	۱۷۶,۹۴۲	هزینه تحمیلی هفتگی هر نفر نیروی کار (تومان)
۴	۱۷۶,۹۴۲	۷۰۷,۷۶۸	هزینه تحمیلی ماهانه هر نفر نیروی کار (تومان)
۴۸	۱۷۶,۹۴۲	۸,۴۹۳,۲۱۶	هزینه تحمیلی سالانه هر نفر نیروی کار (تومان)
۲	۱۷۶,۹۴۲	۳۵۳,۸۸۴	هزینه تحمیلی هفتگی هر نفر نیروی کار (تومان)
۸	۱۷۶,۹۴۲	۱,۴۱۵,۵۳۶	هزینه تحمیلی ماهانه هر نفر نیروی کار (تومان)
۹۶	۱۷۶,۹۴۲	۱۶,۹۸۶,۴۳۲	هزینه تحمیلی سالانه هر نفر نیروی کار (تومان)

هزینه تحمیلی به بنگاه ها در ارتباط با کشورهای که جمعه و شنبه را تعطیلی رسمی خود اعلام کرده اند.

هزینه تحمیلی به بنگاه ها در ارتباط با کشورهای که شنبه و یکشنبه را تعطیلی رسمی خود اعلام کرده اند.

تحمیل می شود. این هزینه برای ارتباط با کشورهای که تعطیلی رسمی شان دو روز شنبه و یکشنبه است، دو روز می باشد.

تعیین حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۲، توسط شورای عالی کار و پس از تصویب رقم پیشنهادی دولت، در مجلس بوده و هدف از این امر، توزیع عادلانه درآمد و حمایت از کارگر است. حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۲، روزانه، مبلغ ۱,۷۶۹,۴۲۸ ریال و کمترین حقوق شورای عالی کار در سال ۱۴۰۲، ماهانه، برای کارگران بدون فرزند و سابقه، مبلغ ۷۳,۰۸۲,۸۴۰ ریال می باشد. بنابراین در ادامه، هزینه ی تحمیلی نیروی کار به بنگاه اقتصادی با در نظر گرفتن حقوق وزارت کار در سال ۱۴۰۲ محاسبه و در جدول ۲ گزارش شده است.

لازم به ذکر است که در صورت تعطیلی پنجشنبه و جمعه، تولید و لجستیک تجارت بنگاه های اقتصادی در روز شنبه تعطیل نمی شود، ولی با توجه به عدم امکان ارتباط با کشورهای دیگر، کارایی خود را از دست می دهد.

محاسبه آسیب به درآمد تجاری کشور در دو سناریوی تعطیلات آخر هفته (پنجشنبه و جمعه و جمعه و شنبه)

همانطور که توضیح داده شد، در صورت تعطیلی پنجشنبه و جمعه به جای جمعه و شنبه، عملاً کشور فرصت انجام فعالیت های تجاری را در چهار روز کاری با اکثر کشورهای دنیا از دست می دهد. بنابراین فقط سه روز کاری فرصت انجام فعالیت های تجاری برای فعالان اقتصادی باقی می ماند. در این صورت

● جدول ۳. زیان مالی برآوردی به حجم تجارت کشور

حالت های تعطیلی	زیان (دلار)	درصد آسیب به حجم تجارت
پنجشنبه و جمعه	۲۲,۳۷۵,۷۵۶,۹۷۴	۲۰٪
جمعه و شنبه	۱۱,۱۸۷,۸۷۸,۴۸۷	۱۰٪

با توجه به آمار تجارت ایران با دنیا در سال ۱۴۰۱ که توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران منتشر شده است، می توان احتمال زیان به بخش تجاری بنگاه های اقتصادی را محاسبه کرد. در صورت در نظر گرفتن تعطیلی شنبه و یکشنبه برای تعطیلات آخر هفته در دنیا، با توجه به تعداد روزهای کاری در طول هفته (۵ روز کاری) می توان گفت در اکثر کشورهای جهان، هر روز تعطیلی به ۲۰ درصد از تجارت می تواند آسیب وارد کند یعنی اهمیت هر روز کاری یک پنجم یا معادل ۲۰ درصد می باشد. اگر فرض شود که ۵۰ درصد از اموری که روز تعطیل انجام می شود را بتوان مدیریت نمود و در روزهای کاری پیگیری نمود لذا به ازای هر روز تعطیل ۱۰ درصد به تجارت زیان وارد می شود. بنابراین با در نظر گرفتن تعطیلی پنجشنبه و جمعه، عملاً تعداد روزهای کاری که امکان ارتباط با دنیا را برای فعالان اقتصادی آزاد در نظر می گیرد به ۳ روز کاری کاهش می یابد، بدین معنی که احتمال آسیب به ۴۰ درصد حجم تجارت در هفته برای این فعالان وجود دارد. به عبارت دیگر احتمال آن وجود دارد که به بخشی از (و نه کل آن) ۲۰ درصد (۵/۱۰*۴۰٪) حجم تجارت، آسیب کارایی وارد شود.

بنابراین در ادامه میزان زیان مالی تحمیل شده به حجم تجارت بر اساس فروض بالا محاسبه شده است. طبق آمار ارائه شده از طرف گمرک جمهوری اسلامی ایران، حجم کل تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۱ برابر با ۱۱۱،۸۷۸،۷۸۴،۸۶۹ دلار بوده است که از این میزان، ۵۲،۳۵۷،۱۹۱،۹۷۶ دلار صادرات و ۵۹،۵۲۱،۵۹۲،۸۹۳ دلار واردات بوده است. با در نظر گرفتن آسیب ۲۰ درصدی و ۱۰ درصدی به ترتیب برای تعطیلی پنجشنبه و جمعه و همچنین جمعه و شنبه زیان برآوردی به ترتیب به میزان ۱۱،۱۸۷،۸۷۸،۴۸۷ دلار و ۲۲،۳۷۵،۷۵۶،۹۷۴ دلار خواهد بود.

انتخاب روزهای تعطیل آخر هفته و اخلاص در ارتباط با کشورهای که بیشترین حجم تجارت با ایران را دارند

طبق آمار ارائه شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۱، در پنج کشوری که بیشترین صادرات ایران به آنها صورت گرفته است، چهار کشور روزهای شنبه و یکشنبه و دو کشور روزهای جمعه و شنبه را به عنوان تعطیلی آخر هفته خود اعلام کرده اند. اسامی این کشورها و روزهای تعطیل آنها در جدول ۴ گزارش شده است.

بر اساس اطلاعات ارائه شده در جدول ۴، در صورت تعطیلی پنجشنبه و جمعه در ایران، عملاً ارتباط تجاری کشور با چهار شریک عمده تجاری در چهار روز و با دو شریک عمده تجاری در سه روز قطع می شود. این موضوع با توجه به شرایط اقتصادی ایران و تحریم های ظالمانه اعمال شده علیه کشور

● جدول ۴. عدم تطابق تعطیلات آخر هفته در ایران و کشورهای عمده صادراتی و وارداتی

واردات		صادرات	
روزهای تعطیل	مبدأهای عمده کالاهای وارداتی	روزهای تعطیل	مقاصد عمده کالاهای صادراتی ایرانی
جمعه و شنبه	امارات متحده عربی	شنبه و یکشنبه	چین
شنبه و یکشنبه	چین	جمعه و شنبه	عراق
شنبه و یکشنبه	ترکیه	شنبه و یکشنبه	ترکیه
شنبه و یکشنبه	هند	جمعه و شنبه	امارات متحده عربی
شنبه و یکشنبه	آلمان	شنبه و یکشنبه	هند

می تواند آسیب های جبران ناپذیری به تجارت خارجی کشور وارد کند. در واقع با در نظر گرفتن شرایط تحریمی فعلی، بایستی بیشترین تسهیلات در تجارت با کشورهایی که بیشترین حجم تجارت با ایران دارند را در نظر گرفت که یکی از این موارد می تواند هماهنگی و تطابق بیشتر تعطیلات با کشورهای مذکور باشد.

● اهمیت ساعات کاری پنجشنبه ها به لحاظ تعاملات تجاری با دنیا

۵ کشور عمده شریک تجاری ایران به لحاظ صادرات عبارتند از چین، عراق، ترکیه، امارات متحده عربی و هند که مجموع صادرات ایران به آنها در سال ۱۴۰۱ به میزان ۳۰،۱۵۱،۵۱۹،۷۹۶ دلار و مجموع واردات از این کشورها به میزان ۵۳،۴۸۸،۰۹۲،۳۸۵ دلار بوده است. در کل حجم تجارت با این پنج کشور به میزان ۸۳،۶۳۹،۶۱۲،۱۸۱ دلار بوده که ۷۴ درصد از حجم تجارت کشور را به خود اختصاص داده اند. لذا به منظور ارزیابی اهمیت ساعات کاری پنجشنبه ها این ۵ کشور در نظر گرفته می شود. جدول (۵) اطلاعات مربوط به ساعات کاری کشورهای عمده شریک تجاری ایران را نشان می دهد. با توجه به روزهای تعطیل دو کشور و همچنین ساعات کار مشترک طی روز و هفته کاری می توان ارزش ساعات کاری پنجشنبه ها و زیان ناشی از تعطیلی این روز کاری و عدم تطابق با تعطیلات جهانی را محاسبه نمود. با محاسبه میزان ساعات کاری مشترک روزهای پنجشنبه و محاسبه سهم این ساعات از کل ساعات مشترک اهمیت ساعات کاری روز پنجشنبه به دست می آید (شایان ذکر است ساعات کاری به طور میانگین در هر کشور و بر اساس اطلاعات منتشر شده توسط سایت های مرتبط با سازمان کار آن کشورها گردآوری شده است). همچنین برای ایران فرض می شود که ساعات کاری از ساعت ۷ صبح الی ۱۴ بعد از ظهر باشد و پنجشنبه ها نیز از ساعت ۷ الی ۱۳ باشد.

به عنوان مثال برای تجارت با چین با توجه به این که کل ساعات کاری مشترک در هفته ۲۱ ساعت بوده که ۴:۳۰ ساعت مرتبط با روز پنجشنبه است و سهم روز پنجشنبه از تجارت ۲۱ درصد می باشد. بنابراین در صورت تعطیلی روز پنجشنبه ۲۱ درصد از تجارت کشور با چین با مشکل مواجه شده و کاهش می یابد. اگر فرض کنیم که ۵۰ درصد از این امور در سایر روزهای کاری جبران شود بنابراین زیان ناشی از تعطیلی این روز کاری سبب کاهش ۱۰/۷۱ درصدی تجارت با چین خواهد شد. با در نظر گرفتن ارزش تجارت ایران با چین (۳۰،۳۱۹،۴۵۶،۲۹۴ دلار) میزان این زیان معادل ۳،۲۴۸،۵۱۳،۱۷۴ دلار خواهد بود که رقم چشمگیری برای اقتصاد کشور است.

با در نظر گرفتن ۵ شریک عمده تجاری ایران زیان حاصل از تعطیلی پنجشنبه ها به میزان ۸،۲۸۹،۰۳۱،۸۰۰ دلار است که معادل ۱۰ درصد از حجم تجارت فعلی کشور را با این ۵ شریک عمده تجاری تشکیل می دهد. با محاسبه این زیان برای سایر شرکای تجاری میزان زیان به صادرات کشور با تعطیلی پنجشنبه ها بیشتر خواهد بود. البته باید توجه داشت که به منظور سادگی فرض شده است که نیمی از مسائل و اموری که در روز پنجشنبه قابل پیگیری بوده است در سایر روزهای کاری دنبال شود در حالی که گاهی عملاً این مهم قابل اجرا نیست. در واقع با تعطیلی پنجشنبه و جمعه عملاً ۴ روز هفته امکان دسترسی و پیگیری مسائل مرتبط با تجارت به طور رسمی امکان پذیر نیست. برای نمونه اگر ارسال کامیون کالا به طرف اروپا، در یکی از مرزها با اشکالی روبه رو شود، این اشکال باید

● جدول ۵. ارزیابی زیان ناشی از تعطیلی روز پنجشنبه بر اساس تجارت با ۵ شریک عمده تجاری کشور

شرکای تجاری	ساعات کار	روزهای تعطیل	اختلاف ساعت نسبت به ایران	ساعات کاری مشترک روزانه	روزهای هفته مشترک	مجموع ساعات مشترک	ارزش ساعات کاری روز پنجشنبه (درصد)	ارزش ساعات کاری روز غیر قابل جبران در سایر روزهای کاری (درصد)	ارزش (دلار)	زیان (دلار)
چین	۸-۱۷	شنبه و یکشنبه	۴:۳۰ جلوتر	سایر روزهای کاری ۵:۳۰ پنجشنبه ۴:۳۰	۴	۲۱	۱۰/۷۱	۲۱	۳۰۰۳۱۹۰۴۵۶۰۲۹۴	۳۰۲۴۸۰۵۱۳۰۱۷۴
عراق	یکشنبه تا چهارشنبه ۱۵-۸ پنجشنبه ۱۳:۳۰-۸	جمعه و شنبه	۳۰ دقیقه عقب تر	سایر روزهای کاری ۵:۳۰ پنجشنبه ۴:۳۰	۵	۲۶:۳۰	۸/۴۹	۱۶/۹۸	۱۰۰۶۴۵۰۵۷۴۰۷۹۲	۹۰۳۰۸۶۹۰۵۵۸
ترکیه	۸:۳۰-۱۷	شنبه و یکشنبه	۳۰ دقیقه عقب تر	سایر روزهای کاری ۶ پنجشنبه ۵	۴	۲۳	۱۰/۸۷	۲۲	۱۳۰۵۲۹۰۱۷۰۹۸۷	۱۰۴۷۰۵۴۵۰۴۳۳
امارات متحده عربی	۷:۳۰-۱۵:۳۰	جمعه و شنبه	۳۰ دقیقه جلوتر	سایر روزهای کاری ۷ پنجشنبه ۶	۵	۳۴	۸/۸۲	۱۷/۶۴	۲۴۰۱۵۰۹۳۲۰۴۲	۲۰۱۳۰۹۶۴۰۵۹۲
هند	۱۰-۱۸	شنبه و یکشنبه	۱:۳۰ جلوتر	سایر روزهای کاری ۵:۳۰ پنجشنبه ۴:۳۰	۴	۲۱	۱۰/۷۱	۲۱/۴۲	۴۰۹۹۴۰۶۳۱۰۰۶۶	۵۳۵۰۱۳۹۰۰۴۳
جمع									۸۳۰۶۳۹۰۶۱۲۰۱۸۱	۸۰۲۸۹۰۰۳۱۰۸۰۰

در کشور حل شود. اگر این موضوع روز پنجشنبه و جمعه باشد عملاً کامیون در پشت مرز متوقف می ماند و روز شنبه و یکشنبه نیز در خارج از کشور تعطیل است. بنابراین عملاً چهار روز از دست می رود. این در حالی است که مطابق با مقررات باربری زمان معین برای توقف کامیون ها در نظر گرفته می شود و مازاد بر آن سبب تحمیل هزینه خواب کامیون به فعالان حوزه تجارت می شود. لذا این عدم تطابق و عدم هماهنگی تعطیلات در بخش حمل و نقل نیز مشکل ساز است.

این در حالی است که تنها با جابه جایی تعطیلی از پنجشنبه ها به روزهای شنبه نه تنها این زیان جبران می شود بلکه به دلیل هماهنگ شدن با سیستم تعطیلات جهانی منافع بیشتری برای کشور حاصل خواهد شد.

● جمع بندی بخش دوم

مطابق با مطالب ارائه شده در این بخش تغییر تعطیلات آخر هفته از دو روز پنجشنبه و جمعه به دو روز جمعه و شنبه، می تواند تشویق صادرات و تعاملات ایران با سایر کشورها را بهبود بخشد. در مقابل اصرار به تعطیلی پنجشنبه ها نه تنها عدم هماهنگی با تقویم هفتگی سایر کشورهای دنیا به ویژه شرکای عمده تجاری از جمله چین، ترکیه، امارات و مانند آن را به دنبال دارد بلکه سبب آسیب به تجارت بین الملل کشور می شود. بر اساس آن چه بیان شد برآورد می شود تعطیلی پنجشنبه و جمعه زیانی معادل ۲۲،۳۷۵،۷۵۶،۹۷۴ دلار به بدنه تجارت بین الملل کشور تحمیل کند. در حالی که تنها با جابه جایی تعطیلی آخر هفته به جمعه و شنبه این هزینه ۵۰ درصد کاهش یافته و معادل ۱۱،۱۸۷،۸۷۸،۴۸۷ دلار خواهد بود که به مرور زمان و هماهنگی با تقویم روزهای کاری سایر کشورهای جهان این زیان نیز قابل مدیریت و جبران خواهد بود. همچنین بر اساس محاسبات این مطالعه عدم توجه به ساعات کاری

پنجشنبه‌ها زبانی معادل ۸,۲۸۹,۰۳۱,۸۰۰ دلار را به تجارت بین الملل کشور تحمیل می‌کند که معادل ۱۰ درصد حجم تجارت با شرکای عمده تجاری کشور است. این در حالی است که هماهنگ نمودن تعطیلات آخر هفته با سایر کشورها مزایایی را به شرح زیر برای کشور به ارمغان خواهد آورد.

● **هماهنگی زمانی:** با تغییر تعطیلات آخر هفته به دو روز جمعه و شنبه، زمان کاری کشورهای دیگر بازتابی هماهنگ‌تری با زمان کاری ایران خواهد داشت. این امر به کسب‌وکارها و صنایع ایرانی امکان می‌دهد تا با سایر کشورها بهترین فرصت‌های تجاری و تعاملی را بهره‌برداری کنند.

● **افزایش زمان تعامل:** داشتن دو روز تعطیل در هفته به افراد و مجموعه‌های تجاری و صنعتی ایران فرصت می‌دهد تا بیشترین زمان را برای تعامل با سایر کشورها در نظر بگیرند. این امر به صادرکنندگان و تولیدکنندگان امکان می‌دهد تا با جذب مشتریان خارجی و ارتقای روابط تجاری، صنعت و اقتصاد ایران را تقویت کنند.

● **افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی:** با تغییر تعطیلات آخر هفته به دو روز جمعه و شنبه، سرمایه‌گذاران

● جدول ۶ محاسبات مرتبط با زیان ناشی از تعطیلی روز پنج شنبه

روزهای مشترک هفته	ساعات مشترک کاری	کار مشترک (دقیقه)	سهم پنجشنبه‌ها	سهم زیان (درصد)
دوشنبه	۵:۳۰	۳۳۰	۲۷۰ / ۱,۲۶۰ = ۰/۲۱	۲۱ = ۵۰ - ۱۰/۷۹
سه‌شنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
چهارشنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
پنجشنبه	۴:۳۰	۲۷۰		
	۱۹	۱,۲۶۰		

کشور عراق

روزهای مشترک هفته	ساعات مشترک کاری	کار مشترک (دقیقه)	سهم پنجشنبه‌ها	سهم زیان
یکشنبه	۵:۳۰	۳۳۰	۲۷۰ / ۱,۵۹۰ = ۰/۱۶۹۸	۱۶/۹۸ = ۵۰ - ۸/۴۸
دوشنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
سه‌شنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
چهارشنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
پنجشنبه	۴:۳۰	۲۷۰		
	۲۶:۳۰	۱,۵۹۰		

کشور ترکیه

روزهای مشترک هفته	ساعات مشترک کاری	کار مشترک (دقیقه)	سهم پنجشنبه‌ها	سهم زیان
دوشنبه	۶	۳۶۰	۳۰۰ / ۱,۵۳۸ = ۰/۲۱۷۳	۲۱/۷۳ = ۵۰ - ۱۰/۸۷
سه‌شنبه	۶	۳۶۰		
چهارشنبه	۶	۳۶۰		
پنجشنبه	۵	۳۰۰		
	۲۳	۱,۵۳۸		

کشور امارات

روزهای مشترک هفته	ساعات مشترک کاری	کار مشترک (دقیقه)	سهم پنجشنبه‌ها	سهم زیان
یکشنبه	۷	۴۲۰	۳۶۰ / ۲,۰۴۰ = ۰/۱۷۶۶	۱۷/۶۶ = ۵۰ - ۸/۸۲
دوشنبه	۷	۴۲۰		
سه‌شنبه	۷	۴۲۰		
چهارشنبه	۷	۴۲۰		
پنجشنبه	۶	۳۶۰		
	۳۴	۲,۰۴۰		

روزهای مشترک هفته	ساعات مشترک کاری	کار مشترک (دقیقه)	سهم پنجشنبه ها	سهم زیان
دوشنبه	۵:۳۰	۳۳۰	۲۷۰/۱.۲۶۰=۰/۲۱۴۲	۲۱/۴۲=۰/۵۰-۱۰/۷۱
سه شنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
چهارشنبه	۵:۳۰	۳۳۰		
پنجشنبه	۴:۳۰	۲۷۰		
	۲۱	۱.۲۶۰		

* فرض می شود ۵۰ درصد از امور مربوط به پنجشنبه ها در سایر روزهای هفته قابل انجام است بنابراین تنها ۵۰ درصد از اموری که در سایر روزها انجام نمی شود به عنوان زیان شناسایی می شود.

خارجی به دلیل تطابق زمانی بیشتری با دیگر کشورها، اعتماد بیشتری به کسب و کارها و پروژه های ایرانی خواهند داشت. این امر به جذب سرمایه گذاری خارجی و توسعه بخش های مختلف اقتصادی کمک خواهد کرد.

● **افزایش تعاملات فرهنگی و علمی:** داشتن دو روز تعطیل در هفته به افراد ایرانی فرصت می دهد تا در زمینه تعاملات فرهنگی و علمی با سایر کشورها فعالیت کنند.

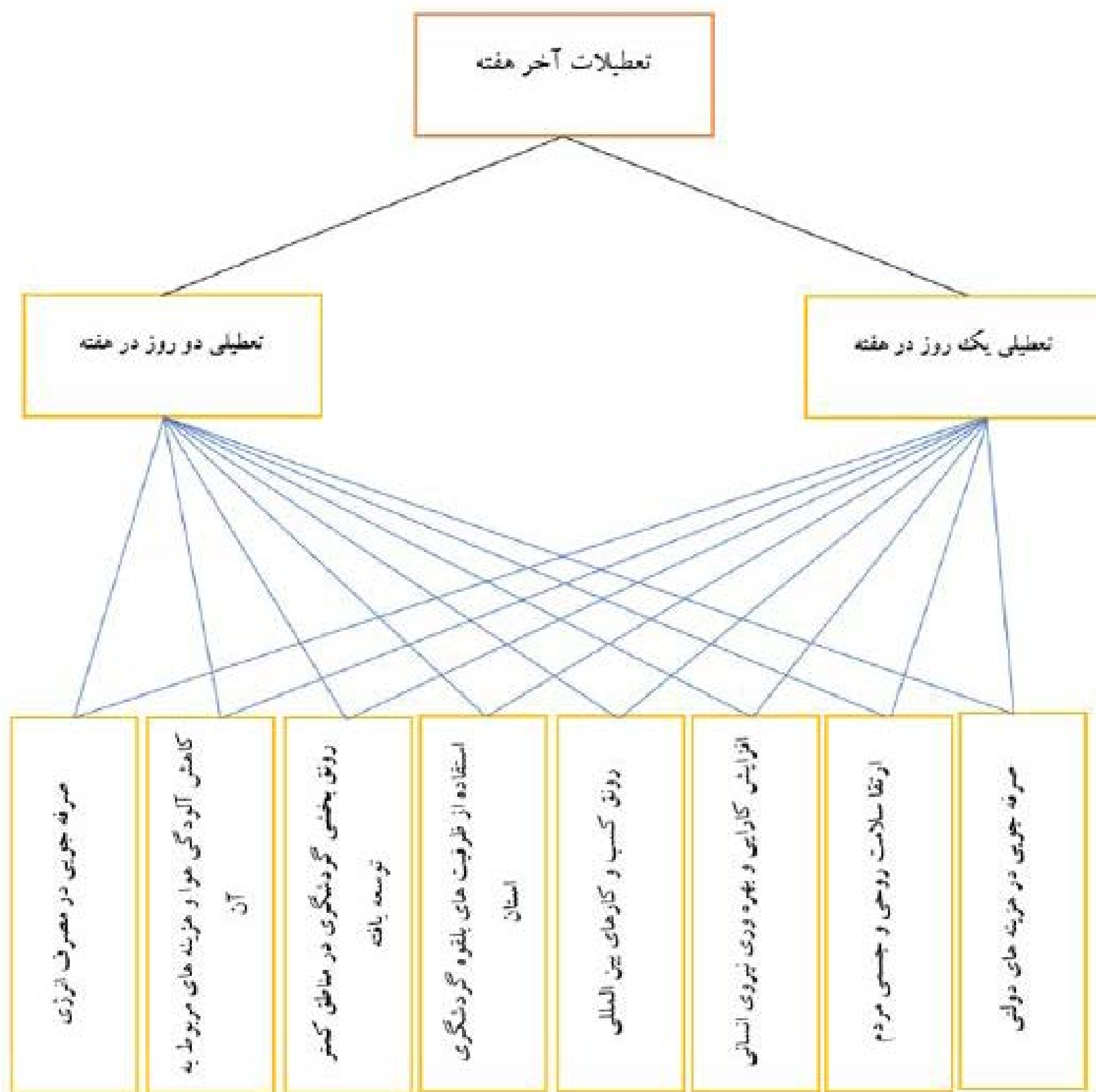
از برگزاری همایش ها، نشست های علمی و فرهنگی، تبادل دانش و تجربه، و ارتباط با دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی استفاده کنند. این امر به توسعه فرهنگ و علم در ایران کمک خواهد کرد و تعاملات بین المللی را تقویت خواهد کرد. با توجه به مزایای فوق، تغییر تعطیلات آخر هفته به دو روز جمعه و شنبه می تواند تشویق صادرات و تعاملات ایران با سایر کشورها را تقویت کند. این تغییر بهبود هماهنگی زمانی، افزایش زمان تعامل، جذب سرمایه گذاری خارجی و توسعه فرهنگ و علم را در کشورمان به همراه خواهد داشت.

● **بخش سوم: دیدگاه فعالان اقتصادی در خصوص تعطیلات آخر هفته**

رتبه بندی عوامل اثرپذیر از تعطیلات آخر هفته (مقایسه اثر تعطیلات یک روز و دو روز آخر هفته)

همان طور که در بخش های قبلی اشاره شد تعطیلات آخر هفته بر عوامل زیادی اثرگذار است از جمله صرفه جویی در مصرف انرژی، آلودگی هوا، توسعه گردشگری، کارایی و بهره وری کارکنان و ... بنابراین در این بخش از مطالعه با بهره مندی از نظرات فعالان اقتصادی عواملی که بیشترین تأثیرپذیری را از تعطیلات آخر هفته دارند رتبه بندی می شوند. این پژوهش از منظر هدف کاربردی و از نوع توصیفی-پیمایشی و روش گردآوری اطلاعات تلفیق کمی-کیفی می باشد. بدین صورت که به منظور شناسایی عوامل مؤثر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تعطیلات آخر هفته با استناد به مطالعات کتابخانه ای و مصاحبه با خبرگان شاخص هایی استخراج گردید و با استناد به تکنیک تصمیم گیری چند معیاره و روش AHP به بررسی مقایسه زوجی شاخص ها با توجه به مقایسه تعطیلات یک روزه و دوروزه در هفته با استفاده از نرم افزار Expert Choice پرداخته شده است. در گام اول بعد از استخراج عوامل و گزینه ها، مسئله را به سطوح معیار و زیرمعیار تقسیم و مدل سلسله مراتبی رسم می شود. در این درخت ۲ معیار تعطیلی یک روز در هفته و دو روز در هفته و هشت گزینه (صرفه جویی در هزینه های دولتی، ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم، افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی، رونق کسب و کارهای بین المللی، استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان، رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته، کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن، صرفه جویی در مصرف انرژی) را تشکیل داده اند که با توجه به معیارهای نام برده و شاخص های تعریف شده درخت سلسله مراتب به شرح زیر تدوین گردید.

● شکل ۲. نمودار سلسله مراتب بررسی معیارهای مربوط به تعطیلات یک روز یا دو روز در هفته

●● مقایسه زوجی گزینه ها بر حسب یک روز تعطیلات در آخر هر هفته

باتوجه به پرسشنامه های تکمیل و جمع آوری شده در این مرحله شاخص های هر سطح نسبت به سایر عناصر مربوط به خود در سطح بالاتر به صورت زوجی مقایسه شده و ماتریس های مقایسه زوجی بر اساس وجود تعطیلی یک روز در هفته تشکیل شده است. جهت تعیین اهمیت و ترجیح در مقایسات زوجی از طیف ۱ تا ۹ از روش ساعتی که به صورت زیر است استفاده شده است. در این مرحله شاخص های هر سطح نسبت به سایر عناصر مربوط خود در سطح بالاتر به صورت زوجی مقایسه شده و ماتریس های مقایسه زوجی بر اساس وجود تعطیلی دو روز در هفته تشکیل شده است. جهت تعیین اهمیت و ترجیح در مقایسات زوجی از طیف ۱ تا ۹ از روش ساعتی که به صورت زیر است استفاده شده است.

●● نرخ ناسازگاری

نرخ ناسازگاری نشان دهنده این است که مقایسه ها از ثبات و پایداری برخوردار هستند یا خیر. در نرم افزارهای مختص روش AHP این نرخ به صورت خودکار توسط نرم افزار محاسبه می شود و با توجه به محاسبات انجام شده نرخ سازگاری در این پژوهش برابر است با ۰/۰۰۱ و با توجه به کوچک تر بودن این مقدار از ۰/۱ نشان از سازگاری ماتریس است.

● جدول ۷. نرمال نمودن داده ها در خصوص بررسی معیارهای مربوط تعطیلات یک روز یا دو روز در هفته

ماتریس نرمال شاخص‌ها	۱ روز تعطیلی در هفته	۲ روز تعطیلی در هفته	اهمیت نسبی
یک روز تعطیل در هفته	۰٫۱۴۲۸۵۷	۰٫۸۵۷۱۴۳	۰٫۱۴۲۸۵۷
دو روز تعطیل در هفته	۰٫۱۴۲۸۵۷	۰٫۸۵۷۱۴۳	۰٫۸۵۷۱۴۳

●● رتبه‌بندی شاخص‌ها

باتوجه به تحلیل انجام شده و مقایسه تعطیلی یک روز و دو روز باتوجه به معیارهای تعیین شده جهت مقایسه و تعیین اهمیت نسبی بالای تعطیلات دو روز در هفته لذا به بررسی و تحلیل شاخص و رتبه بندی پارامترهای موجود در تعطیلات دو روزه پرداخته می شود. لذا با توجه به اطلاعات بررسی شده وجود دو روز تعطیلات برای یک هفته بیشترین تأثیر را ابتدا برای استفاده از ظرفیت‌های بالقوه گردشگری استان دارد و در رتبه دوم بیشترین تأثیر بر روی شاخص افزایش کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی و در رتبه سوم رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته می باشد و رتبه‌های چهارم صرفه‌جویی در هزینه‌های دولتی می باشد که بیشترین تأثیر را از وجود دو روز تعطیلات می گیرد و در رتبه‌های پنجم تا هشتم شاخص‌های رونق کسب و کارهای بین‌المللی، ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم، صرفه‌جویی در مصرف انرژی و کاهش آلودگی هوا و هزینه‌های مربوط به آن می باشد. که رتبه‌بندی عوامل مؤثر در جدول زیر به وضوح مشخص است.

●● بخش سوم: دیدگاه فعالان اقتصادی در خصوص تعطیلات آخر هفته

در این پژوهش ابتدا شاخص‌های تأثیرپذیر از تعطیلات آخر هفته شناسایی و سپس با استناد به نظر خبرگان رتبه‌بندی گردید. مشاهدات نشان می‌دهد مهم‌ترین شاخصی که از تعطیلات آخر هفته تأثیر می‌پذیرد استفاده از ظرفیت‌های بالقوه گردشگری می باشد. به عبارتی با گستردگی جغرافیایی استان وجود یک روز تعطیلات آخر هفته عاملی شده است تا مردم قادر به سفر به شهرستان‌های استان انجام ندهند. دومین شاخص تأثیرپذیر در وجود دو روز تعطیلی در آخر هفته عامل افزایش بهره‌وری نیروی انسانی می باشد به عبارتی بعد از دو روز تعطیلی و تفریحات سالم در کنار خانواده و... کارمندان و تمام اقشار مختلف با روحیه بهتر و شاداب‌تر در محل کار حاضر و به ایفای وظایف محوله با کارایی بهتر و بیشتر از قبل می‌پردازند و راندمان کار نیز بالا می‌رود. به عبارتی تأثیر تعطیلات بر اقتصاد یک کشور نه تنها به تعداد این تعطیلات، بلکه به نحوه توزیع تعطیلات، ساختار اقتصادی و عادات فرهنگی مرسوم در یک کشور نیز بستگی دارد. کارکنان در بازگشت از تعطیلات کارایی بیشتری از خود نشان می‌دهند.

در رتبه سوم اثرپذیری رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته می باشد. همان گونه که بیان شد به دلیل گستردگی جغرافیایی استان با تعطیلات یک‌روزه افراد قادر به سفرهای درون استانی نیستند لذا با افزایش این تعطیلات بهتر می‌توانند به شهرستان‌های مجاور سفر و از طبیعت شهرستان‌های دیگر بازدید نمایند که این عامل تأثیر مستقیم در رونق گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته می‌شود. به عبارت دیگر افزایش تعطیلات چندروزه آخر هفته، سبب رونق بخش گردشگری و توسعه مناطق کمتر توسعه یافته می‌شود. به این دلیل که ساماندهی

● جدول ۸ مقایسه زوجی شاخص های مربوط به وجود یک روز تعطیلی در آخر هفته

یک روز تعطیل در هفته	صرفه جویی در هزینه های دولتی	ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	رونق کسب و کارهای بین المللی	استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	صرفه جویی در مصرف انرژی
صرفه جویی در هزینه های دولتی	۱							
ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	۰٫۳۳۳۳۳	۱						
افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	۲	۳	۱					
رونق کسب و کارهای بین المللی	۰٫۵	۲	۰٫۳۳۳۳۳	۱				
استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	۳	۴	۲	۳	۱			
رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	۲	۳	۰٫۵	۲	۰٫۳۳۳۳۳	۱		
کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	۰٫۱۶۶۶۶۷	۰٫۲۵	۰٫۱۴۲۸۵۷	۰٫۲	۰٫۱۲۵	۰٫۱۴۲۸۵۷	۱	
صرفه جویی در مصرف انرژی	۰٫۲۵	۰٫۵	۰٫۳۳۳۳۳	۰٫۳۳۳۳۳	۰٫۲	۰٫۲۵	۳	۱

● جدول ۹. محاسبه وزن نسبی گزین هها بر اساس تعطیلات یک روز در هفته

یک روز تعطیل در هفته	صرفه جویی در هزینه های دولتی	ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	رونق کسب و کارهای بین المللی	استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	صرفه جویی در مصرف انرژی	اهمیت نسبی
صرفه جویی در هزینه های دولتی	۰٫۱۰۸۱۰۸	۰٫۱۷۹۱۰۴	۰٫۰۹۷۲۲۲	۰٫۱۶۶۲۰۵	۰٫۱۰۸۴۰۱	۰٫۰۶۴۷۱۵	۰٫۱۴۶۳۴۱	۰٫۱۷۹۱۰۴	۰٫۱۳۱۱۵
ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	۰٫۰۳۶۰۳۶	۰٫۵۹۷۰۱	۰٫۰۶۴۸۱۵	۰٫۰۴۱۵۵۱	۰٫۰۸۱۳۰۱	۰٫۰۴۳۱۴۳	۰٫۰۹۷۵۶۱	۰٫۰۸۹۵۵۲	۰٫۰۶۴۲۰۸
افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	۰٫۲۱۶۲۱۶	۰٫۱۷۹۱۰۴	۰٫۱۹۴۴۴۴	۰٫۲۴۹۳۰۷	۰٫۱۶۲۶۰۲	۰٫۲۵۸۸۸۶	۰٫۱۷۰۷۳۲	۰٫۱۳۴۳۲۸	۰٫۱۹۵۶۹۹
رونق کسب و کارهای بین المللی	۰٫۰۵۴۰۵۴	۰٫۱۱۹۴۰۳	۰٫۰۶۴۸۱۵	۰٫۰۸۳۱۰۲	۰٫۱۰۸۴۰۱	۰٫۰۶۴۷۱۵	۰٫۱۲۱۹۵۱	۰٫۱۳۴۳۲۸	۰٫۰۹۳۸۴۶
استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	۰٫۳۲۴۳۲۴	۰٫۲۳۸۸۰۶	۰٫۳۸۸۸۸۹	۰٫۲۴۹۳۰۷	۰٫۳۲۵۲۰۳	۰٫۳۸۸۸۲۹	۰٫۱۹۵۱۲۲	۰٫۲۲۳۸۸۱	۰٫۲۹۱۷۲۸
رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	۰٫۲۱۶۲۱۶	۰٫۱۷۹۱۰۴	۰٫۰۹۷۲۲۲	۰٫۱۶۶۲۰۵	۰٫۱۰۸۴۰۱	۰٫۱۲۹۴۳	۰٫۱۷۰۷۳۲	۰٫۱۷۹۱۰۴	۰٫۱۵۵۸۰۲
کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	۰٫۰۱۸۰۱۸	۰٫۱۴۹۲۵	۰٫۰۲۷۷۷۸	۰٫۰۱۶۶۲	۰٫۰۴۰۶۵	۰٫۰۱۸۴۹	۰٫۰۲۴۳۹	۰٫۱۴۹۲۵	۰٫۰۲۱۹۷۵
صرفه جویی در مصرف انرژی	۰٫۰۲۷۰۲۷	۰٫۰۲۹۸۵۱	۰٫۰۶۴۸۱۵	۰٫۰۲۷۷۰۱	۰٫۰۶۵۰۴۱	۰٫۰۳۲۳۵۷	۰٫۰۷۳۱۷۱	۰٫۰۴۷۷۷۶	۰٫۰۴۵۵۹۲

● جدول ۱۰. جدول ۲ مقایسه زوجی شاخص های مربوط به وجود دو روز تعطیلی در آخر هفته

دو روز تعطیل	صرفه جویی در هزینه های دولتی	ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	رونق کسب و کارهای بین المللی	استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	صرفه جویی در مصرف انرژی
صرفه جویی در هزینه های دولتی	۱	۴	۰٫۳۳۳۳۳۳	۳	۰٫۲۵	۰٫۳۳۳۳۳۳	۷	۵
ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم		۱	۰٫۲۵	۰٫۳۳۳۳۳۳	۰٫۲	۰٫۲۵	۵	۳
افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی			۱		۰٫۳۳۳۳۳۳		۸	۴
رونق کسب و کارهای بین المللی				۱	۰٫۲۵	۰٫۳۳۳۳۳۳	۶	۴
استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان					۱	۴	۹	۶
رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته						۱	۸	۵
کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن							۱	۰٫۲۵
صرفه جویی در مصرف انرژی								۱

● جدول ۱۱. محاسبه وزن نسبی گزینه ها بر اساس تعطیلات دو روز در هفته

دو روز تعطیل در هفته	صرفه جویی در هزینه های دولتی	ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	رونق کسب و کارهای بین المللی	استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	صرفه جویی در مصرف انرژی	اهمیت نسبی
صرفه جویی در هزینه های دولتی	۰٫۰۸۳۸۴۹	۰٫۱۸۵۷۵۹	۰٫۰۶۰۱۵	۰٫۱۹۰۴۷۶	۰٫۰۹۷۶۱۴	۰٫۰۳۶۰۶۸	۰٫۱۴۵۸۳۳	۰٫۱۷۶۹۹۱	۰٫۱۲۲۰۹۳
ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	۰٫۰۲۰۹۶۲	۰٫۰۴۶۴۴	۰٫۰۴۵۱۱۳	۰٫۰۲۱۱۶۴	۰٫۰۷۸۰۹۱	۰٫۰۲۷۰۵۱	۰٫۱۰۴۱۶۷	۰٫۱۰۶۱۹۵	۰٫۰۵۶۱۴۸
افزایش کارایی و بهره وری نیروی انسانی	۰٫۲۵۱۵۴۷	۰٫۱۸۵۷۵۹	۰٫۱۸۰۴۵۱	۰٫۲۵۳۹۶۸	۰٫۱۳۰۱۵۲	۰٫۳۲۴۶۱۷	۰٫۱۶۶۶۶۷	۰٫۱۴۱۵۹۳	۰٫۲۰۳۳۴۴
رونق کسب و کارهای بین المللی	۰٫۰۲۷۹۵	۰٫۱۳۹۳۱۹	۰٫۰۴۵۱۱۳	۰٫۰۶۳۴۹۲	۰٫۰۹۷۶۱۴	۰٫۰۳۶۰۶۸	۰٫۱۲۵	۰٫۱۴۱۵۹۳	۰٫۰۸۴۵۱۹
استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	۰٫۳۳۵۳۹۶	۰٫۲۳۲۱۹۸	۰٫۵۴۱۳۵۳	۰٫۲۵۳۹۶۸	۰٫۳۹۰۴۵۶	۰٫۴۳۲۸۲۲	۰٫۱۸۷۵	۰٫۲۱۲۳۸۹	۰٫۳۲۳۲۶
رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	۰٫۲۵۱۵۴۷	۰٫۱۸۵۷۵۹	۰٫۰۶۰۱۵	۰٫۱۹۰۴۷۶	۰٫۰۹۷۶۱۴	۰٫۰۸۲۰۶	۰٫۱۶۶۶۶۷	۰٫۱۷۶۹۹۱	۰٫۱۵۴۴۷۶
کاهش آلودگی هوا و هزینه های مربوط به آن	۰٫۰۱۱۹۷۸	۰٫۰۰۹۲۸۸	۰٫۰۲۲۵۵۶	۰٫۰۱۰۵۸۲	۰٫۰۴۳۳۸۴	۰٫۰۱۳۵۲۶	۰٫۰۲۰۸۳۳	۰٫۰۰۰۸۸۵	۰٫۰۱۷۶۲۵
صرفه جویی در مصرف انرژی	۰٫۰۱۶۷۷	۰٫۰۱۵۴۸	۰٫۰۴۵۱۱۳	۰٫۰۱۵۸۷۳	۰٫۰۶۵۰۷۶	۰٫۰۲۱۶۴۱	۰٫۰۸۳۳۳۳	۰٫۰۳۵۳۹۸	۰٫۰۳۷۳۳۶

تعطیلات سبب انتخاب مقاصد متنوع تری توسط خانواده‌ها خواهد شد.

افزایش تعطیلات چندروزه علاوه بر تمرکز مکانی، تمرکز زمانی سفرها را نیز از بین می‌برد و ظرفیت بالقوه این بخش را فعال می‌کند. به عبارتی با تعطیلی دو روز در پایان هفته، مقاصد محلی و روستایی بیشتر انتخاب شده و حتی باوجود عدم اقامت در این مقاصد، درآمدهای جانبی دیگری برای آن‌ها خواهد داشت که می‌تواند بارونق این جوامع، از مهاجرت‌های روستا به شهر، بیکاری روستایی و فقر جلوگیری کند و ارزش افزوده بخش خدمات که امروزه یکی از درآمدهای رو به افزایش کشورهای توسعه یافته است را ارتقا دهد. رتبه چهارم اثرپذیری صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت و در رتبه پنجم رونق کسب و کارهای بین‌المللی، بود. به عبارتی با توجه به ماهیت تعطیلات آخر هفته کشور در روز جمعه و از طرف دیگر وجود تعطیلی شنبه و یک‌شنبه کشورهای اروپایی حتی آسیایی به عبارتی ارتباط ما در سه روز هفته قطع می‌باشد. لذا با توجه به تعطیلات اکثر کشورهای همسایه و کشورهای اروپایی و عدم تطابق تعطیلات کشور با سایر کشورها به خصوص کشورهای اروپایی، تعطیلی دوازده آخر هفته (جمعه و شنبه) می‌تواند در جهت هماهنگی روزهای کاری با سایر کشورها و ارتقاء پارامترهای اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی مفید باشد.

● جمع بندی کلی گزارش

در این گزارش ابتدا به تحلیل افزایش تعطیلات آخر هفته به دو روز پرداخته شد. مقایسه تعطیلات در مقایسه با سایر کشورها حاکی از آن است که تعطیلات در اکثر کشورهای جهان بین ۱۱۰ تا ۱۲۹ روز است اما این تعداد در ایران با احتساب ۲۶ روز تعطیلی رسمی و ۵۲ روز تعطیلی روز جمعه ۷۸ روز می‌شود که با در نظر گرفتن پنجشنبه‌های نیمه تعطیل کل تعطیلات ایران به ۱۰۴ روز می‌رسد و در صورت دو روزه شدن تعطیلی آخر هفته، مجموع تعطیلات در ایران به ۱۲۵ روز خواهد رسید که در مقایسه با تعطیلات سایر کشورها کمتر است. از سویی مطالعات حاکی از آن است که کاهش ساعات کاری سبب افزایش بهره‌وری و خلاقیت و نوآوری نیروی کار می‌شود که رشد و شکوفایی اقتصادی و در یک کلام توسعه اقتصادی را به همراه دارد. همچنین کاهش تعداد روز کاری اوقات فراغت بیشتری را برای خانواده‌ها به ارمغان می‌آورد که علاوه بر تقویت بنیان خانواده زمینه مشارکت بیشتر در فرایض عبادی از جمله نماز جمعه را فراهم می‌آورد.

بنابراین با توجه به اثر مثبت تعطیلات دو روزه که در بخش اول گزارش به آن پرداخته شد مانند صرفه‌جویی در مصرف انرژی، کاهش آلودگی، افزایش بهره‌وری نیروی کار، رونق بخشی به گردشگری و مانند آن و همچنین مطابق با نظرات فعالان اقتصادی (بخش سوم گزارش) که وجود دو روز تعطیلات در هفته در مقایسه با یک روز تعطیلات بسیار اثربخش‌تر ارزیابی نمودند، دو روز تعطیلات مورد توصیه قرار می‌گیرد.

اما همچنان این نگرانی وجود دارد که اگر تعطیلی دو روز آخر هفته مطابق با تعطیلات جهانی نباشد سبب ایجاد وقفه چهار روزه در ارتباط با دنیا می‌شود که تولید و در نهایت تجارت کشور را با معضل مواجه می‌کند. عمده کشورهای اسلامی و کشورهای حوزه خلیج فارس به منظور کاهش زیان اقتصادی ناشی از این موضوع و بهره‌مندی بیشتر از تعاملات بین‌المللی روزهای تعطیل پایان هفته خود را از «پنجشنبه و جمعه» به «جمعه و شنبه» تغییر دادند.

مطابق با مطالب ارائه شده در این گزارش تغییر تعطیلات آخر هفته از دو روز پنجشنبه و جمعه به دو روز

● جدول ۱۲. رتب هبندی شاخص های تأثیرپذیر از تعطیلات دو روز در هفته

رتبه	نام گزینه	وزن
۱	استفاده از ظرفیت های بالقوه گردشگری استان	۰٫۳۱۸۷۵۶
۲	افزایش کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی	۰٫۲۰۳۱۰۹
۳	رونق بخشی گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته	۰٫۱۵۴۸۳۷
۴	صرفه‌جویی در هزینه‌های دولتی	۰٫۱۲۳۳۸۷
۵	رونق کسب و کارهای بین‌المللی	۰٫۰۸۵۸۵۱
۶	ارتقا سلامت روحی و جسمی مردم	۰٫۰۵۷۲۹۹
۷	صرفه‌جویی در مصرف انرژی	۰٫۰۳۸۵۱۵
۸	کاهش آلودگی هوا و هزینه‌های مربوط به آن	۰٫۰۱۸۲۴۶

جمعه و شنبه، می‌تواند تشویق صادرات و تعاملات ایران با سایر کشورها را بهبود بخشد. در مقابل اصرار به تعطیلی پنجشنبه‌ها نه تنها عدم هماهنگی با تقویم هفتگی سایر کشورهای دنیا به ویژه شرکای عمده تجاری از جمله چین، ترکیه، امارات و مانند آن را به دنبال دارد بلکه سبب آسیب به تجارت بین‌الملل کشور می‌شود.

بر اساس آن چه بیان شد برآورد می‌شود تعطیلی پنجشنبه و جمعه زیانی معادل ۲۲،۳۷۵،۷۵۶،۹۷۴ دلار به بدنه تجارت بین‌الملل کشور تحمیل کند.

در حالی که تنها با جابه‌جایی تعطیلی آخر هفته به جمعه و شنبه این هزینه ۵۰ درصد کاهش یافته و معادل ۱۱،۱۸۷،۸۷۸،۴۸۷ دلار خواهد بود که به مرور زمان و هماهنگی با تقویم روزهای کاری سایر کشورهای جهان این زیان نیز قابل مدیریت و جبران خواهد بود.

همچنین بر اساس محاسبات این مطالعه عدم توجه به ساعات کاری پنجشنبه‌ها و در نظر گرفتن پنجشنبه به عنوان یک روز تعطیل زیانی معادل ۸،۲۸۹،۱۳۹،۰۴۳ دلار را به تجارت بین‌الملل کشور تحمیل می‌کند که معادل ۱۰ درصد حجم تجارت با شرکای عمده تجاری کشور است.

بنابراین در یک جمع‌بندی تعطیلات جمعه و شنبه به عنوان بهترین گزینه برای سامان‌دهی تعطیلات آخر هفته توصیه می‌شود.